

Skolverket  
Enheten för statsbidrag  
Stockholm

### **Yttrande över föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:4) om vissa bidrag för elever vid fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor (riksprislistan) avseende 2010**

Friskolornas riksförbund av inbjudits att komma med synpunkter på Skolverkets förslag till ändrade föreskrifter om riksprislistan 2010. Förbundet har även valt att delge sina synpunkter på vissa övriga delar av den rapport<sup>1</sup> som Skolverket lämnade över till regeringen i april 2010.

#### **Sammanfattning**

- Friskolornas riksförbund avstyrker Skolverkets förslag till riksprislista 2010. Förbundet anser att förslaget i många delar är ofärdigt och att Skolverket har en rad punkter att åtgärda innan de kan presentera en riskprislista som borgar för lika villkor och som överensstämmer med gällande lag och förordning.
- En av åtgärderna Skolverket behöver genomföra är att ta fram en beräkningsmodell som beaktar resurstillskott gjorda av kommunen dels under löpande budgetår och dels i samband med kommunala underskott. Förbundet anser att Skolverket bör be regeringen om detta uppdrag.
- Under tiden Skolverket åtgärdar samtliga brister i liggande förslag till riksprislista anser förbundet att riksprislistan för 2009 fortsatt bör gälla året ut.

Förbundet anser dessutom att

- regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att utvärdera val av olika viktningssmodeller inför 2011 års riksprislista samt att
- regeringen snarast bör ta initiativ till att principen för ersättningen av administrativa kostnader ses över.

#### **Bakgrund**

Skolverket fick i uppdrag av regeringen att analysera de beloppsmässiga skillnaderna mellan 2009 och 2010 års riksprislista med anledning av de nya skolpengsreglerna. Under tiden detta arbete genomfördes beslutade Skolverket att friskolorna skulle ersättas enligt 2009 riksprislista fram till

---

<sup>1</sup> Uppdrag om analys av införandet av de nya reglerna för ersättning till fristående gymnasieskolor enligt riksprislistan, 2010.

och med 30 juni 2010. Skolverket har under arbetets gång samrått med Friskolornas riksförbund och Sveriges kommuner och landsting. Skolverkets analyser och slutsatser har redovisat i en skrivelse till regeringen i april 2010. I uppdraget ingick även att undersöka huruvida landstingens kostnader för naturbruksprogrammet ska ingå i riksprislistan. Detta uppdrag har redovisats separat till regeringen.

### **Skolverkets förslag på riskprislistan 2010**

Friskolornas riskförbund kan konstatera att Skolverket har presenterat ett förslag på en i många avseenden ofärdig beräkningsmodell för riksprislistan. Förslaget strider i vissa avseenden mot gällande lag och förordning. Dessutom ifrågasätter vi varför Skolverket i sitt förslag inte beaktar de förändringar i förordningstexter som regeringen har beslutat med tillämpning från 1 juli 2010, och dels de förändringar som regeringen med största sannolikhet kommer att besluta om innan hösten.

Nedan punktar vi de delar som vi anser måste åtgärdas i förslaget till 2010 års riksprislista.

#### *Effekten av ändring av förordningstext ska ingå*

Skolverket föreslår i sin rapport regeringen att ändra lydelsen av förordningstexten vad det gäller kostnader för skolledande personal. Regeringen beslutade om denna förändring i slutet på april med tillämpning från och med 1 juli 2010. Skolverket har dock inte beaktat denna förordningsförändring i sitt förslag till riskprislista för 2010. Förbundet anser det självklart att riksprislistan ska följa gällande lagar och förordningar och anser att Skolverket måste åtgärda denna felaktighet. Under tiden detta åtgärdas anser vi att riskprislistan för 2009 fortsatt ska gälla.

#### *Landstingens kostnader för naturbruksprogrammet ska ingå*

Skolverkets utredning kring konsekvenserna av att landstingens kostnader för naturbruksprogrammen inte ingår i riksprislistan överlämnades till regeringen i slutet på april. Skolverkets slutsats är att om regeringen anser att kostnaderna ska ingå i riksprislistan krävs en ändring av förordningstexten. Förbundet förutsätter att regeringen kommer att genomföra en sådan förändring inom den närmaste framtiden. Förbundet kan inte finna några andra motiv än tidsbrist till varför denna förändring inte skulle börja tillämpas redan under hösten 2010. Vi anser därför att riksprislistan för 2009 fortsatt ska gälla under 2010 och att Skolverket under tiden samlar in kostnadsunderlag från landstingen.

#### *Hantering av justering av resurstillskott*

Det är enligt oss en stor brist att det inte finns metoder för att hantera resursjusteringar i riksprislistan 2010. Denna brist framgår också av Skolverkets utredning. Vi anser det vara oacceptabelt att vissa friskolor ska kunna bli tilldelade resurser utifrån principer som inte följer lika villkorsreglerna i lag och förordning. Skolverket har aviserat att de avser att utreda huruvida en modell som tar hänsyn till budgetjusteringar eventuellt ska införas under 2011. Förbundet

anser dock att en liknande utredning redan borde ha ägt rum som ett led i framtagandet av den ursprungliga riksprislistan 2010. Frågan är av en sådan principiell karaktär att vi därför uppmanar Skolverket att be om ett regeringsuppdrag så att myndigheten ges möjlighet att grundligt arbeta igenom frågan. Under tiden detta sker anser vi att riksprislistan för 2009 fortsatt ska gälla under 2010.

### **Viktning – vägval inför 2011**

Skolverket avser att tillämpa ett nytt sätt att räkna ut beloppen per elev i 2011 års riksprislista. Under tidigare år har riksprislistan till vissa delar räknats fram genom att Skolverket följde detaljerade anvisningar i förordningstext. Som en följd av att de nya skolpengsreglerna infördes har berörd förordningstext ändrats där detaljeringsgraden har minskat och därmed föranlett ett ökat utrymme för tolkning.

Skolverkets tolkning av den nya förordningstexten har medfört att beräkningsmodellen för riksprislistan har förändrats. Även om Skolverkets val av beräkningsmetod inte strider mot gällande rätt finns det heller inget stöd för myndighetens val av metod vare sig i lag- eller förordningstext. Förbundet har i samtliga samrådsmöten med Skolverket belyst problematiken att tillämpa myndighetens (tilltänkta) val av beräkningsmetod. Vi har kunnat konstatera att förbundet och Skolverket har olika syn på riksprislistan som finansieringsverktyg. Eftersom tolkningsläget är oklart, och Skolverket dessutom själva anger i rapporten att de har ställts inför olika vägval, anser förbundet det därför än mer anmärkningsvärt att beslutsunderlaget endast bygger på Skolverkets tolkning av situationen utan att andra aktörer och intressenter (fler än förbundet och SKL) har fått delge sina synpunkter. Dessutom saknar vi i sammanhanget en genomarbetad konsekvensanalys i Skolverkets rapport.

Skolverket har, trots sitt ställningstagande i rapporten, inte tillämpat någon viktning i förslaget till riksprislista 2010. Skolverkets motiv till detta är att ge friskolorna en kompensation för utebliven effekt av förordningsändringen angående skolladerna. Detta anser vi vittnar om en godtycklighet. Vi anser att skolverket måste vara konsekventa för att skapa förtroende för den så komplexa riksprislistan. Förbundet anser därför att Skolverket bör utreda frågan vidare och att regeringen bör vara initiativtagare till denna utredning. Denna synpunkt har vi även framfört vid möte med utbildningsdepartementet.

### **Generellt skolpengsfrågor**

I övrigt kan vi konstatera att Skolverkets rapport vittnar om det förbundet har haft som farhåga redan när betänkandet kring de nya skolpengsreglerna presenterades 2008. Administrationsschablonen är inte förenligt med lika villkor vilket har skapat ett stort tvisteområde mellan kommunerna och friskolorna. Enligt förbundet är problemet tudelat. Dels är procentsatsen fel. Storleken på administrationsschablonen är inte statistiskt underbyggd och saknar verklighetsförankring. Detta påpekade vi redan i vårt remissyttrande över delbetänkandet

Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8). Vi får dessutom detta bekräftat i Skolverkets rapport där det framkommer i samband med intervjuer med ett antal kommuner att den rimligare siffran på administrationskostnaderna inom kommunerna snarare är fem än tre procent. Dels finns det ingen vedertagen definition av begreppet administration. Avsaknaden av en klar definition skapar utrymme för godtyckliga val där olika kommuner undandrar olika kostnadsposter ifrån friskolornas skolpeng innan schablonpåslaget för administration görs.

Förbundet har påbörjat ett utredningsarbete för att kartlägga vilka konsekvenserna blivit av de nya ersättningsprinciperna för administrativa kostnader. I utredningen undersöker vi bland annat storleken på kommunernas egna budgeterade administrativa kostnader satt i relation till vad de faktiskt betalar ut till friskolorna. Utredningen beräknas vara färdig inom en snar framtid.

Även om storleken på schablonen är ett problem i sig anser vi dock på förbundet att schablonen är ett avsteg ifrån den så viktiga lika villkorsprincipen i det att man helt bortser ifrån kommunernas budgeterade kostnader. Lika villkor kan först uppstå då en kommun utgår från sina egna budgeterade kostnader vid resursfördelning till en friskola. Vi anser att regeringen snarast behöver se över hur skollagen är utformad på denna punkt så att lika villkor verkligen kan uppnås.

Stockholm 2010-05-21

För Friskolornas riksförbund

Carl-Gustaf Stawström  
kanslichef

Susanne Johansson Hedström  
förbundsekonom